

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ- Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Το φαινόμενο της μείωσης του πληθυσμού και της δημογραφικής γήρανσης αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι κοινωνίες των ανεπτυγμένων χωρών και ασφαλώς σε πολύ μεγάλο βαθμό και η δική μας χώρα, ιδίως ενόψει της 10ετούς οικονομικής κρίσης, η οποία υπογράμμισε τη σημασία του προβλήματος ακόμα νωρίτερα από το αναμενόμενο.

Το δημογραφικό πρόβλημα δεν αποτελεί ζήτημα που άπτεται αμιγώς μιας ψυχρής αναλογιστικής/ασφαλιστικής μελέτης- παρόλο που οι συνέπειες είναι καταλυτικές στα κοινωνικοασφαλιστικά συστήματα. Η μείωση του πληθυσμού και η δημογραφική γήρανση επιδρά στο σύνολο της οικονομικής και κοινωνικής ζωής ποικιλοτρόπως, καθώς δύναται να επηρεάσει σημαντικά, αφενός τις προοπτικές για μια βιώσιμη, ισόρροπη και διαγενεακή ανάπτυξη και αφετέρου την ευημερία των επόμενων γενεών, μειώνοντας τα κίνητρα για δημιουργία και παραμονή στον τόπο προέλευσης.

Σύμφωνα με στοιχεία που παρατίθενται στον τύπο και σε σχετικές αναλύσεις (καθώς βρισκόμαστε εν αναμονή για τα πορίσματα της ΕΛΣΤΑΤ βάσει της επερχόμενης απογραφής εντός του 2021), ο πληθυσμός της Ελλάδας εκτιμάται ότι θα εμφανιστεί μειωμένος κατά 500.000.

Στο γεγονός αυτό συντέλεσαν αθροιστικά/ ή και πολλαπλασιαστικά ορισμένοι παράγοντες, όπως:

1. Η δεκαετής οικονομική κρίση που υποβάθμισε σημαντικά την ευημερία του πληθυσμού, επέτεινε τη φτώχεια (άνω του 30% του πληθυσμού βρίσκεται σύμφωνα με έρευνες σε κατάσταση φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού) και κατά συνέπεια αύξησε τις αρνητικές συνέπειες στην υγεία ιδιαίτερα των μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων.
2. Η μείωση των νέων γεννήσεων, οι οποίες υπολείπονται σημαντικά τόσο αριθμητικά, όσο και σε σχέση με τους νέους θανάτους. Συνολικά, κατά τα έτη 2010-2020 οι θάνατοι ξεπέρασαν τις γεννήσεις κατά 260.000.
3. Η απροθυμία σε αυξημένα ποσοστά νέων να αποκτήσουν παιδιά ή να δημιουργήσουν οικογένεια λόγω οικονομικής δυσπραγίας, γεγονός που αποδεικνύεται και από τη σημαντική μείωση σύναψης γάμων (πολιτικών ή θρησκευτικών) και συμφώνων συμβίωσης κατά την τελευταία πενταετία (Ενδεικτικά γάμοι και σύμφωνα συμβίωσης αθροιστικά υποχώρησαν από 54,000 το 2016, σε 46,000 το 2020).
4. Η μετανάστευση νέων ανθρώπων, κατά βάση υψηλής ειδίκευσης στο εξωτερικό, για την αναζήτηση μιας καλύτερης και βιώσιμης επαγγελματικής πορείας (η ενδεικτική εκτίμηση της ΤτΕ ανέρχεται σε ύψος άνω των 500,000 ατόμων στο μέσο της κρίσης).
5. Η αδυναμία ομαλής ενσωμάτωσης των σύγχρονων μεταναστευτικών ρευμάτων από τις χώρες της Ασίας και της Αφρικής στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας, καθώς για πολύ μεγάλο μέρος η Ελλάδα αποτέλεσε τόπο μετάβασης-διέλευσης προς χώρες της κεντρικής Ευρώπης, που αποτελούσαν και τον τελικό προορισμό τους.

Γιατί όμως μας ενδιαφέρει η μακροπρόθεσμη μείωση και γήρανση του πληθυσμού της χώρας;

Οι εξελίξεις αυτές έχουν, πολύ σημαντικές επιπτώσεις στη δομή και την εξέλιξη διάφορων κοινωνικών θεσμών και ιδιαίτερα του θεσμού της οικογένειας, στην κατανομή του συνολικού πληθυσμού και των διάφορων ηλικιακών ομάδων στο χώρο, στις συλλογικές απόψεις και αντιλήψεις, στη δυναμική του συστήματος εκπαίδευσης αλλά και στο πολιτισμικό πεδίο.

Μας ενδιαφέρει, επίσης, και για τη σχέση που έχουν αυτές οι αλλαγές του πληθυσμού με τις προοπτικές ανάπτυξης. Οι αρνητικές δημογραφικές εξελίξεις έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας της χώρας, καθώς σχετίζονται με διάφορες μεταβλητές που καθορίζουν την εξέλιξη της ιδιωτικής οικονομίας και των δημόσιων οικονομικών όπως: το μέγεθος του εργατικού δυναμικού, το επίπεδο κατανάλωσης, η κατανομή και η σύνθεση των φόρων, οι δαπάνες υγείας και συνταξιοδότησης, καθώς και η ίδια η παραγωγικότητα της οικονομίας.

Η σταδιακή ανάκαμψη της οικονομίας που σημειώθηκε μετά τον τερματισμό των αυστηρών προγραμμάτων δημοσιονομικής προσαρμογής και ορισμένα κίνητρα που δόθηκαν (όπως π.χ. η αύξηση κατώτατου μισθού, η αύξηση διαθεσιμότητας θέσεων στους παιδικούς σταθμούς μέσω ΕΣΠΑ, η μείωση εισφορών για νέους επιχειρηματίες, η ενίσχυση των 2.000 ευρώ για απόκτηση, τέκνου, η απαλλαγή φόρων δωρεάς) με σκοπό την διαμόρφωση καλύτερων προϋποθέσεων για τα νέα ζευγάρια, προκειμένου αυτά να εξισορροπήσουν την επαγγελματική με την οικογενειακή ζωή, φαίνεται ότι δεν καθίστανται από μόνα τους ικανά να αντισταθμίσουν το υφιστάμενο κόστος ζωής, ιδίως σε συνάρτηση με το υφιστάμενο ύψος των μέσων μισθών.

Ενδεικτικά, θα πρέπει να αναφερθεί ότι το κόστος για την απόκτηση ή μίσθωση νέας κατοικίας, αυξήθηκε μεσοσταθμικά πάνω από 10%, και ότι η αύξηση του κόστους ενέργειας (για την οποία επίκειται αύξηση πάνω από 30%) αναμένεται ότι θα επιδράσει σημαντικά, αφενός στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς, ιδίως όσων διαβιούν στη βόρεια επικράτεια της χώρας και αφετέρου στον οικονομικό προγραμματισμό όσων χρησιμοποιούν όχημα (επαγγελματικό ή μη) ώστε να έχουν πρόσβαση στις δουλειές τους.

Είναι προφανές, λοιπόν, ότι οι παραπάνω τάσεις, που έχουν συγκεκριμένα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά επιδρούν επιπρόσθετα σε μείζονες διαρθρωτικές παραμέτρους της οικονομίας και της κοινωνίας. Ειδικότερα, παρατηρείται:

1. Επιδείνωση της αναλογίας μεταξύ συνταξιούχων/ ασφαλισμένων. Ενώ σήμερα η αναλογία αυτή ανέρχεται σε (1:1,5), προβλέπεται ότι το 2070 η αναλογία αυτή θα φτάσει να είναι 1:1, με σοβαρές συνέπειες για τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος.
2. Μεγάλη αύξηση των ελαστικών μορφών απασχόλησης οι οποίες ενδέχεται να προκαλέσουν αυξημένη απώλεια εσόδων με συνακόλουθες επιπτώσεις στην οικονομία
3. Υπερίσχυση των συντάξεων ως κύρια πηγή εισοδήματος πολύ μεγάλου μέρους των νοικοκυριών έναντι των αποδοχών/εισοδημάτων από μισθωτή εργασία ή ελεύθερο επάγγελμα (όπως έχει προκύψει από πρόσφατη έρευνα της ΓΣΕΒΕΕ)
4. Μικρότερη παραγωγικότητα σε τομείς υψηλής τεχνολογικής έντασης (εξαιτίας και της μετανάστευσης) με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε οικονομικό και επενδυτικό επίπεδο
5. Μεγαλύτερη επιβάρυνσή του ασφαλιστικού και υγειονομικού συστήματος της χώρας, η οποία φαίνεται αιτιωδώς να προκύπτει από τη σταδιακή γήρανση και την επιπρόσθετη επιβάρυνση της υγείας του πληθυσμού σε συνδυασμό με παράλληλη αδυναμία εξεύρεσης ιατρικού επιστημονικού προσωπικού.

Αξιολογώντας τα παραπάνω, αξίζει να διερευνηθούν και να ληφθούν υπόψη με ιδιαίτερη, σπουδή, οι τάσεις και συμπεριφορές και του νεότερου ηλικιακά πληθυσμού που επιδρούν στην ποιότητα της ζωής τους και αποτελούν παραμέτρους για τη διάρκειά της, όπως ενδεικτικά τα οδικά ατυχήματα, το αλκοόλ, το κάπνισμα, αλλά και ατυχήματα σε χώρους εργασίας, φυσικές καταστροφές και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που μπορεί να επιβαρύνουν την υγεία ή και να στοιχίσουν την ανθρώπινη ζωή, τη στιγμή μάλιστα που οι δείκτες εγκληματικότητας στη χώρα δεν είναι τόσο υψηλοί.

Ο χώρος της εκπαίδευσης είναι αναμφίβολα ο θεσμικός και κοινωνικός χώρος εκείνος, ο οποίος προορίζεται για τη διαμόρφωση των αντιλήψεων των νέων σχετικά με την ευημερία, την αλληλεγγύη, τη βιώσιμη συνύπαρξη, τη θέση τους στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Είναι, επίσης, ο χώρος στον οποίο εκείνοι έρχονται σε επαφή με το κοινωνικό οικοσύστημα, μέσα στον οποίο θα διαμορφώσουν συνειδήσεις και θα κληθούν να αποκτήσουν και να αναπτύξουν δεξιότητες σχετικά με κοινωνικές, επαγγελματικές και διοικητικές υποχρεώσεις και ευθύνες. Η εκπαίδευση και ιδιαίτερα η πρωτοβάθμια και η δευτεροβάθμια έχουν ανάγκη για μια πολύπλευρη προσέγγιση που θα περικλείει αναφορές σε προβληματικές του μέλλοντος και θα συνθέτει το παρόν, τις σημερινές ανάγκες και τις προοπτικές της κάθε γενιάς.

Πόσο σημαντικός είναι, όμως, ο ρόλος της εκπαίδευσης για την αναστροφή των πληθυσμιακών δεδομένων και την μετάβαση σε μια σταθερή αύξηση του πληθυσμού;

Η απάντηση είναι ότι η εκπαίδευση μπορεί να αποτελέσει έναν από τους πιο σημαντικούς παράγοντες στην πορεία προς μια αλλαγή των χαρακτηριστικών του πληθυσμού.

Πρώτα από όλα η παροχή υψηλών προδιαγραφών και ποιοτικής δημόσιας και δωρεάν εκπαίδευσης, σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες, λειτουργεί απελευθερωτικά για τις νέες οικογένειες καθώς τους επιτρέπει να αυξήσουν τον αριθμό των μελών τους, χωρίς να εντάσσουν στον σχεδιασμό τους το κόστος εκπαίδευσης των νέων μελών τους. Η ποιοτική δημόσια εκπαίδευση από την προσχολική ηλικία μέχρι και την τριτοβάθμια εκπαίδευση επηρεάζει την απόφαση των νέων ζευγαριών για το μέγεθος της οικογένειας, καθώς σε μια τέτοια περίπτωση γνωρίζουν από πριν ότι δεν θα καταβάλλουν το κόστος εκπαίδευσης και κατά συνέπεια θα διατηρήσουν ένα ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης.

Επιπλέον, η ποιοτική, καθολική δημόσια εκπαίδευση λειτουργεί ως μηχανισμός απελευθέρωσης και συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό των ατόμων που σε άλλη περίπτωση θα είχαν την ευθύνη της φροντίδας των νέων μελών της οικογένειας, με αποτέλεσμα η εκπαίδευση να λειτουργεί ως έμμεσος μηχανισμός ενίσχυσης του οικογενειακού εισοδήματος και βελτίωσης της οικογενειακής καθημερινότητας.

Παράλληλα, η παροχή ποιοτικής και δυναμικής δημόσιας εκπαίδευσης καθορίζει και τις μελλοντικές προσδοκίες των οικογενειών για την οικονομική και κοινωνική κινητικότητα των μελών τους και με τον τρόπο αυτό συμμετέχει στην διαδικασία απόφασης για το μέγεθος της οικογένειας, καθώς είναι γνωστό ότι οι προσδοκίες για την μελλοντική πορεία των πραγμάτων καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τις σημερινές μας αποφάσεις. Έτσι, ένα ισχυρό και αποτελεσματικό δημόσιο σύστημα εκπαίδευσης δημιουργεί ένα υψηλά καταρτισμένο εργατικό δυναμικό, ενισχύει το ανθρώπινο κεφάλαιο της χώρας το οποίο με τη σειρά του τροφοδοτεί την δυναμική της οικονομικής ανάπτυξης, η οποία στη συνέχεια δημιουργεί ποιοτικές θέσεις εργασίας και μεγεθύνει το οικονομικό αποτέλεσμα που τροφοδοτεί τόσο την κοινωνική όσο και την ατομική ευμάρεια και την οικονομική πρόοδο.

Για τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων στην αλλαγή της δημογραφικής κατάστασης του πληθυσμού το τυπικό σύστημα δημόσιας εκπαίδευσης είναι ανάγκη να πλαισιώνεται από ένα αποτελεσματικό σύστημα Δια- Βίου εκπαίδευσης, το οποίο να στοχεύει στην απόκτηση επίκαιρων δεξιοτήτων και γνώσεων όχι μόνο για τον πληθυσμό νεαρής ηλικίας, αλλά για το σύνολο του πληθυσμού, συμβάλλοντας με αυτόν τρόπο στην περαιτέρω ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου στο σύνολο του πληθυσμού. Πρέπει ακόμη το σύστημα εκπαίδευσης να πλαισιώνεται από ένα σύνολο πολιτικών και μέτρων κοινωνικής πολιτικής με έμφαση στην οικογένεια για την πιο αποδοτική λειτουργία της στο πλαίσιο της κοινωνικής και οικονομικής ζωής.

Σημαντικό είναι να αναφερθούν και οι τομείς των σχολικών περιγραμμάτων στη χώρας μας που χρήζουν ενίσχυσης και εμπλουτισμού, ώστε να εντάσσεται σε αυτούς κάθε σημαντική πτυχή που αφορά στην προσωπική, επαγγελματική και κοινωνική ζωή στο πλαίσιο της εκπαίδευσης. Ενδεικτικά απαραίτητα είναι:

1) Η ανάπτυξη ολοκληρωμένων μαθημάτων σχετικά με τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση και την οικογενειακή ανάπτυξη, ώστε να περιλαμβάνουν στο πλαίσιό τους θέματα που αφορούν το σεβασμό της γενετήσιας αξιοπρέπειας, το ρόλο των νέων γονέων, την αποτροπή διακρίσεων (λόγω φύλου, ηλικίας κ.α.) στην εργασία, την υποστήριξη των μονογονεϊκών οικογενειών, την υποστήριξη νέων ζευγαριών να βρουν εργασία, την αντιμετώπιση της κακοποίησης και του bullying, που θα υποκαταστήσει κάθε ενημέρωση των νέων σχετικά με τέτοια θέματα που ενδέχεται σήμερα να πραγματοποιείται από την τηλεόραση ή δίκτυα αμφίβολης αποτελεσματικότητας και σκοπού, επομένως πολλές φορές είναι ελλιπής, αποσπασματική και εν δυνάμει επιβλαβής.

2) Η κατάλληλη προετοιμασία των νέων ώστε να κατανοήσουν και να ενσωματώσουν στη ζωή τους την έννοια της διαγενεακής ισότητας, είτε αυτή αφορά στο φυσικό περιβάλλον, είτε στους ανθρώπινους πόρους και το ασφαλιστικό σύστημα, η οποία θα λειτουργεί αποτρεπτικά από φαινόμενα όπως η μαύρη ή αδήλωτη εργασία, η οποία κυριαρχεί σε κάποια επαγγέλματα/ κλάδους και σε νεαρές ηλικίες και εγκυμονεί κινδύνους ασφάλειας και υγείας. Με τον τρόπο αυτό θα αποθαρρυνθούν φαινόμενα εργασίας με σκοπό την αποκόμιση χρημάτων μόνο σε παροντικό χρόνο, χωρίς να λαμβάνεται πρόνοια και μέριμνα για το μέλλον σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, και δύναται να οδηγήσουν ένα τμήμα της κοινωνίας σε προσωπικά αδιέξοδα και συλλογικές αστοχίες (σημειωτέον ότι το φαινόμενο της αδήλωτης κι ανασφάλιστης εργασίας κορυφώθηκε μέσα στην κρίση).

3) Η κατάλληλη προετοιμασία των νέων για την αντιμετώπιση κινδύνων, φυσικών, κοινωνικών, εργασιακών. Ένα επιπλέον βήμα προόδου για τη χώρα μας θα αποτελούσε η ενίσχυση της ναυτικής εκπαίδευσης, της δασικής και περιβαλλοντικής παιδείας, καθώς και των μεθόδων αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών, ακολουθώντας το παράδειγμα της υφιστάμενης καλής πρακτικής που αφορά στην εκπαίδευση για καταστάσεις σεισμού, τα αποτελέσματα της οποίας είναι εμφανή, καθώς έχει διαμορφωθεί εδώ και χρόνια σχέδιο και έχει εμπεδωθεί ένας ενιαίος τρόπος αποτελεσματικής διαχείρισης του κινδύνου. Χαρακτηριστικό είναι ότι ακόμα και κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής θητείας, ελάχιστες είναι οι περιπτώσεις στις οποίες υφίσταται ολοκληρωμένο σχέδιο εκπαίδευσης αντιμετώπισης πυρκαγιάς, πλημμύρας, ή απειλή/ κινδύνου στη θάλασσα.

4) Η βελτίωση και θέσπιση επικαιροποιημένης και ολοκληρωμένη στρατηγικής όσον αφορά την εκπαίδευση σε θέματα οδηγικής συμπεριφοράς και αντιμετώπισης των συνεπειών του καπνίσματος, προς την κατεύθυνση σεβασμού και συναντίληψης της έννοιας της ποιότητας ζωής και των ατομικών δικαιωμάτων, ιδίως δεδομένου ότι παρατηρούνται ανησυχητικά φαινόμενα αύξησης των ατόμων που καταναλώνουν αλκοόλ σε μικρή ηλικία.

5) Η επιδίωξη ενίσχυσης της έννοιας του αθλητισμού και της εν γένει αθλητικής εκπαίδευσης στις σχολικές μονάδες, με την δημιουργία χώρων και υποδομών για δραστηριότητες που υπερβαίνουν την ατομική εκγύμναση ή το παιχνίδι στο προαύλιο χώρο, που σήμερα εκλείπουν, εισάγοντας για πρώτη φορά στο πλαίσιο αυτό και εκπαίδευση σε ζητήματα σωστής διατροφής.

Η κλασική εκπαίδευση οφείλει και έχει κατά τη γνώμη μου τη δύναμη να συμβάλλει σε όλα τα παραπάνω πεδία με τρόπο μεθοδικό, παιδαγωγικό και σύγχρονο, με παράλληλη διάθεση πόρων από την πολιτεία για υποδομές, εξοπλισμό και ανθρώπινο δυναμικό, με νέες ειδικότητες στα σχολεία και με ελεύθερες ώρες, στις οποίες θα μπορεί να αναδειχθεί η έννοια της αλληλεγγύης, της ατομικής

ευθύνης και της συλλογικής δράσης. Εκτός από τη βελτίωση των αριθμητικών δεικτών που αφορούν το προσδόκιμο ζωής, τις οικονομικές επιδόσεις κλπ, είναι εξίσου κρίσιμο να συμπεριληφθούν στη δημόσια σφαίρα στόχοι που σχετίζονται με τον ποιοτικό χρόνο ζωής, τη διαχείριση ελεύθερου χρόνου των νέων ζευγαριών και των ηλικιωμένων, τις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας στους χώρους εργασίας.

Προκειμένου, να βγει το δημογραφικό ζήτημα από τον κύκλο μιας εφήμερης αντιμετώπισης και να τεθεί ως ένα ζήτημα που απαιτεί μακροχρόνια στρατηγική και σταθερές και αποτελεσματικές πολιτικές, είναι ανάγκη οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και ιδιαίτερα αυτές που τα ενδιαφέροντά τους αγγίζουν όψεις της κοινωνικής και οικογενειακής ζωής, αλλά και όσες έχουν ενδιαφέρον για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη να θέσουν το δημογραφικό ζήτημα στον πυρήνα της θεματολογίας και των σκοπών τους. Η δυναμική και συνεχής παρουσία του δημογραφικού ζητήματος στον θεσμικό κοινωνικό διάλογο, αλλά και στον διάλογο εντός των φορέων της κοινωνίας των πολιτών αποτελεί το πρώτο βήμα για την αντιμετώπιση του ζητήματος με τον πιο σοβαρό και υπεύθυνο τρόπο από τους θεσμούς της πολιτείας. Η κοινωνία των πολιτών και οι οργανώσεις τους χαρακτηρίζοντας το δημογραφικό ζήτημα ως υψηλής προτεραιότητας μπορούν να αναπροσανατολίσουν δράσεις και πολιτικές που μέχρι σήμερα, δεν έχουν δώσει ή έχουν δώσει μόνο, αποσπασματικά και σχετικά αρνητικά αποτελέσματα.

Οι οργανώσεις-φορείς της κοινωνίας των πολιτών μπορούν ενδεικτικά σε πρακτικό επίπεδο στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου και υπό τη σκέπη της δημόσιας εκπαίδευσης- τόσο ενταγμένα στο περίγραμμα των μαθημάτων, όσο και στο πλαίσιο των ευρύτερων δραστηριοτήτων και γνώσεων που πρέπει να παρέχει το σχολείο ως θεσμός κοινωνικής ανάπτυξης-να αναδείξουν τα ζητήματα της ένταξης στην αγορά εργασίας, της στήριξης των νέων σε επίπεδο εκπαίδευσης και προετοιμασίας για την ένταξή τους σε αυτήν, της υγιεινής και ασφάλειας (κάπνισμα, ασφάλεια τροφίμων, υπερβολική ταχύτητα και οδήγηση, αλκοόλ), καθώς και να υποστηρίξουν δράσεις κοινωνικής πολιτικής με επίκεντρο τη μητρότητα, την αποκατάσταση στην αγορά εργασίας μετά την περίοδο λοχείας, την επιδότηση για την παροχή φροντίδας σε βρεφονηπιακούς σταθμούς, αλλά και για τη βελτίωση των υποδομών μονάδων φροντίδας ηλικιωμένων με δυνατότητα παροχής υποστήριξης στο σπίτι.

Η σημερινή συγκυρία, ειδικά με τη διεξαγωγή της γενικής απογραφής του πληθυσμού, αποτελεί πολύ σημαντική στιγμή και ευκαιρία για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών να συγκροτήσουν εκ νέου τα επιχειρήματά τους προς μια κατεύθυνση σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτικών που θα αναστρέψουν την σημερινή αρνητική σχέση γεννήσεων - θανάτων και μακροπρόθεσμα θα τροποποιήσουν τη σύνθεση της ηλικιακής πυραμίδας, αυξάνοντας το μερίδιο των νέων ηλικιών σε αυτή. Αυτές οι αλλαγές αποτελούν και τη βάση για μια δυναμική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη την οποία έχει ανάγκη η χώρα μας, η οποία για μια ολόκληρη δεκαετία αντιμετωπίζει μια σειρά οικονομικών και φυσικών κρίσεων, προκειμένου να δημιουργηθούν οι συνθήκες για την ευημερία των πολιτών και των οικογενειών τους.